

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 6212/14

ע"א 6262/14

ע"א 6263/14

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופטת ע' ברון

לפני:

מדינת ישראל

המערערת
בע"א 6212/14
והמשיבה 2
בע"א 6262/14
ובע"א
: 6263/14

אחילאס גיאסר

המערערת
בע"א 6262/14
והמשיבה 5
בע"א 6212/14
ובע"א
: 6263/14

גימילה גיאסר

המערערת
בע"א 6263/14
המשיבה 6
בע"א 6212/14
והמשיבה 5
בע"א 6262/14

נ ג ד

אשרף גיאסרי

המשיב 1:

בנק אלעקארי המסרי הערבי

המשיב 2 בע"א
6212/14
והמשיב 3
בע"א 6262/14
ובע"א
: 6263/14

בנק מיסר

המשיב 3 בע"א
6212/14

והמשיב 4
 בע"א 6262/14
 ובע"א
 : 6263/14

בטון מואסי – מפעל לבטון מוכן בע"מ

המשיבה 4
 בע"א 6212/14
 והמשיבה 6
 בע"א 6262/14
 ובע"א
 : 6263/14

(10.12.15) כ"ח בכסלו התשע"ו
 (28.12.15) ט"ז בטבת התשע"ו

תאריכי
 הישיבות :

ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה בצ"א
 4757-01-14 מיום 18.6.2014 שניתן על-ידי סגן הנשיא ר'
 שפירא

בשם המערערת עו"ד יהודה שפר ; עו"ד טל מרקוס
 בע"א 6212/14 :

בשם המערערת עו"ד פיראס עזאם
 בע"א 6262/14 :

בשם המערערת עו"ד וליד זיד מסארוה
 בע"א 6263/14 :

בשם המשיב 1 : עו"ד ימימה אברמוביץ'

בשם המשיב 2
 בע"א 6212/14 : עו"ד האלה חמדאן ; עו"ד נדים מסרי

בשם המשיב 3
 בע"א 6212/14 : עו"ד רון ישעיהו

בשם המשיבה 4
 בע"א 6212/14 : אמג'ד עתאמנה

1. לפנינו שלושה ערעורים על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' סגן הנשיא ר' שפירא) בצ"א 4757-01-14 מיום 18.6.2014 בעניין חילוט רכוש לפי סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 (להלן: "החוק").

2. המשיב 1 בע"פ 6212/14 (להלן: "המשיב"), עורך דין לשעבר, ייצג במהלך השנים 2007-2012 את המשיבים 2-3, שני בנקים שמקום מושבם במצרים (להלן: "הבנקים"), בהליכים משפטיים שונים בישראל. במהלך הייצוג מעל המשיב בכספי הבנקים בדרכים שונות, בהיקף של כ-21 מיליון ₪. המשיב הורשע בפלילים, בביצוע עבירות לפי סעיפים 3-4 לחוק, בעבירות מרמה, זיוף וגניבה בידי מורשה לפי חוק העונשין, תשל"ז-1977, וכן בעבירות מס. ביום 31.12.13 נגזר דינו לתשע שנות מאסר בפועל וכן הוטל עליו לפצות את הבנקים בסכום כולל של 774,000 ₪.

3. אחר הדברים האלה הגישה המערערת בע"פ 6212/14 (להלן: "המדינה") בקשה לחלט את רכושו של המשיב, בהתאם לסעיף 21 לחוק. בית המשפט המחוזי נעתר חלקית לבקשה והורה על חילוט שטח של 768 מ"ר במגרש הצמוד לביתו של המשיב; תכולת ביתו למעט מוצרי ביגוד, מזון ופרטים אישיים; רכב אאוטי מסוג Q7 הרשום על-שמה של רעייתו, המשיבה 5 בע"פ 6212/14 והמערערת בע"פ 6262/14 (להלן: "האשה"); רכב פולקסוואגן מסוג פאסאט הרשום על-שמה של האשה; חשבונות בנק על-שמו של המשיב; תכנית חיסכון ושיקים המופקדים למשמרת בחשבון הבנק של האשה; וכן שעון רולקס, טלפונים ניידים ומחשבים שנתפסו. עם זאת, החליט בית המשפט המחוזי שלא לחלט שטח של 1,100 מ"ר עליו בנוי ביתו של המשיב, ששווי הוערך בכ-7,000,000 ₪ (להלן: "הבית" או "בית המגורים"), וזאת לאחר שקבע כי האשה וכן גם אמו של המשיב, המשיבה 6 בע"פ 6212/14 והמערערת בע"פ 6263/14 (להלן: "האם") הן "טוענות לזכות ברכוש".

4. על החלטת בית המשפט המחוזי הוגשו שלושה ערעורים לבית משפט זה. בערעורה של המדינה (ע"פ 6212/14) נטען כי יש לחלט גם את הבית, וזאת מאחר שהאשה והאם אינן בעלות זכויות קנייניות, חפציות או מוכרעות בו, כי בעליו האמיתי הוא המשיב, וכי בבנייתו הושקעו כספים רבים שהרוויח מביצוע העבירות. בערעורה של האשה נטען כי היא התגרשה מהמשיב לאחר שהורשע, וכי חלק מהרכוש שחולט הוא רכוש אישי שלה. באשר לבית טענה האשה כי מדובר ברכוש משותף ששייך לה

בחלקו. בנוסף הגישה גם האם ערעור מצדה, בגדרו טענה כי היא זו אשר רכשה את הזכויות בבית וכן במגרש הצמוד לו, וכי נכסים אלו מצויים בבעלותה, לא הועברו למשיב, ולפיכך אין לחלטם. אין צורך להאריך עוד בטענות המערערים ובתשובות שניתנו, מאחר שבישיבה מיום 29.12.2015, קיבלו הצדדים את המלצת בית המשפט לסיים את ההתדיינות בהסדר שעל עקרונותיו הושגה הסכמה כמפורט להלן.

5. ראש לכל: חשיבות רבה נודעת להליך החילוט, על רקע תכליתו. החילוט נועד למנוע מצב בו חוטא יצא נשכר, להוציא בלעז הבלתי-חוקי של אדם מפיו, לשלול את התמריץ לביצוע עבירות, ולהרתיע (ע"א 7025/12 קמור רכב (1990) בע"מ נ' מדינת ישראל (25.5.2014); בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון (31.10.2007); ע"א 3343/05 טאהא נ' מדינת ישראל (4.3.2008); ע"א 9796/03 שם טוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(5) 397, 421 (2005)). החילוט נועד גם לחסום ניסיון של עבריינים 'לערבב' בין התחומים – רכוש 'פלילי' ברכוש 'תמים', ובכך 'להלבין' כספי פשיעה עד שלא יודע כי באו בקרבה של מערכת כספים לגיטימית.

6. לחילוט נודעת גם תכלית מעין-עונשית (ע"א 1982/93 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(3) 238 (1994)), כדי שידע העבריין הכלכלי אל-נכון כי הסיכון המקסימלי הצפוי לו, אינו רק החלטה שיפוטית המאלצת אותו להיפרד מפירות שהפיק מביצוע העבירה, אלא כי הוא נתון בסיכון של פגיעה כלכלית בעקבות ביצוע העבירה באמצעות כלי החילוט שהמחוקק העניק לרשויות האכיפה. אין לאפשר לעבריינים להבריא נכסיהם לקרובי משפחתם ולמכריהם כדי להימנע ממימוש החילוט.

7. זאת ועוד, כטענת ב"כ המדינה, לחילוט נודעת חשיבות רבה מן ההיבט הנורמטיבי. החילוט מעביר מסר לעבריין ולחברה בכללותה, לפיו העבירות שביצע העבריין הן חמורות, וכי המדינה איננה סובלנית כלפי התנהגויות שכאלה. המסר ההרתעתי מועבר, בין היתר, לסביבתו של העבריין, הנוכחת לראות ולהבין כי מהעבריין נשלל הרווח שהפיק מפעילותו העבריינית. הרווח שנשלל איננו רק הרכוש 'המוכתם' בעבירה, אלא גם כל רכוש אחר של העבריין עד לשווי הרכוש ש'הוכתם' ואף, במצבים מסויימים, רכוש שהעביר העבריין לצד שלישי. אמירה נורמטיבית זו חשובה כשלעצמה, ומהווה אמצעי רב עוצמה במסגרת המלחמה בפשיעה. לעיתים, המסר הנורמטיבי שמועבר באמצעות הליך החילוט חזק עוד יותר מן המסר המועבר באמצעות ההליך הפלילי לעצמו.

8. משעה שסכומי כסף שמקורם בעבירה 'עורבבו' עם כספים כשרים, שמקורם בפעולות לגיטימיות, נטמעו זה בזה והתמזגו זה לתוך זה, לא ניתן עוד להבחין בין הכסף ה'נקי' לבין הכסף ה'מלוכלך', ומתחייבת מסקנה לפיה סכום הכסף כולו מהווה רכוש אסור אשר ניתן לחלטו (ע"פ 2333/07 תענך נ' מדינת ישראל (12.7.2010)).

9. המשיב הורשע בשורה של עבירות כלכליות שעניינן פגיעה בקניינם של לקוחותיו, הבנקים המצריים, בהיקף של כ-21 מיליון ₪, הפרה קשה ביותר של יחסי האמון שאמורים לשרור בין עורך דין ללקוחו, העלמת מס בהיקפים נרחבים והלבנת הון. בית משפט זה הגדיר את העבירות שביצע המשיב במסגרת ערעורו על הרשעתו כ"חמורות שבחמורות". נוכח העבירות הקשות הללו אותן ביצע המשיב, קיים אינטרס ציבורי בחילוט בית המידות המפואר שבנה על מנת שלא לאפשר לו (או לטוענים לזכות ברכוש שלא הוכיחו את תום לבם, בהתאם לסעיף 36ג(א) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973) להמשיך להנות מפירות העבירות שביצע, ועל מנת להעביר מסר נורמטיבי איתן שירתיע עבריינים פוטנציאליים מלעבור על החוק ויבהיר כי העבריינות אינה משתלמת.

10. עד כאן העיקרון. עליו אין עוררין. יש להטמיעו. בד בבד עם האמור לעיל, בהתחשב בכלל נסיבות העניין, העובדתיות והמשפטיות, לרבות הקשיים במימוש הבית, הוסכם על דעת הצדדים כולם כי יפסק סכום כסף בין 4.5 ל-5.5 מיליון ₪ להיום, בהתאם לסעיף 79א לחוק בתי המשפט, וכי סכום זה ישולם חלף חילוט הבית ותכולתו, והמקרקעין שעליהם הוא בנוי. שבתי אפוא לעיין בדבר, במכלול החומר שלפנינו, ואציע לחברי לקבוע סכום על הצד הגבוה, ולהעמידו על סך של 5,350,000 ₪.

11. בהתאם להסדר המוסכם (החלטה מיום 29.12.2015) נקבע בזאת עוד כדלקמן:

- (א) סך של 2,000,000 ₪ מתוך הסכום הנ"ל ישולם על-ידי המשיב בתוך חודשיים מהיום, והיתרה תשולם בתוך 6 חודשים מהיום.
- (ב) בין הבנקים לבין המדינה קיימת הסכמה עקרונית על חלוקת הסכום ביניהם, ואם הדבר לא יעלה יפה תוגש בקשה מתאימה לבית המשפט המחוזי.
- (ג) התכשיטים שחולטו יושבו לאשה, זולת שעון הרולקס.
- (ד) בכפוף לתשלום סכום הכסף האמור לעיל, 5,350,000 ₪, במלואו ובמועדו, נרשמה התחייבות הבנקים להימנע מנקיטת הליכי הוצאה לפועל או הליכי

גבייה, מכל מין וסוג, ישירים או עקיפים, וזאת אך ורק ביחס לזכויות בבית המגורים או תכולתו בלבד, מבלי לפגוע בכל זכות או טענה העומדות לבנקים, ומבלי שהדבר יתפרש כויתור או מניעות כלשהם מצד הבנקים, למעט המוסכם במפורש בסעיף זה ובכפוף לביצוע התשלום במלואו ובמועדו. אין באמור כדי לגרוע מזכות הבנקים לנקוט כל הליכי גבייה אחרים נגד המשיב, למעט ביחס לבית המגורים ותכולתו כאמור לעיל.

(ה) במידה וסכום הכסף על-פי פסק דין זה, או חלקו, לא ישולם במועדו, יעמדו מלוא חיובי החילוט בעינם; בכלל זה יראו את הערעורים בע"א 6262/14 ובע"א 6263/14 כערעורים שנדחו, ואת ערעורה של המדינה בע"א 6212/14 כערעור שהתקבל, וזאת ללא צורך בהחלטה נוספת.

12. אשר על כן, אנו נותנים תוקף של פסק דין למתווה הנ"ל, לעקרונותיו, לסכום הכסף שנפסק, ולכל פרטיו.

ניתן היום, כ"ז בטבת התשע"ו (8.1.2016).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט